

Tabela z uwagami i wnioskami zgłoszonymi w I etapie udziału społeczeństwa w tworzeniu warunków korzystania z wód zlewni Małej Panwi

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
1	Urząd Miejski Lubliniec - Burmistrz Edward Maniura	Na stronie 26 wiersze 9-12 od góry proszę zmienić na: "Drugim dużym użytkownikiem wód podziemnych jest Gmina Lubliniec, w której imieniu działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków prowadzi Zarząd Gospodarki Komunalnej, Lokalowej i Ciepłownictwa w Lublińcu (powiat lubliniecki SO0403). Gmina zaopatrywana jest w wodę z trzech ujęć wód podziemnych. Średni dobowy pobór wód podziemnych dopuszczalny pozwoleniem wodnoprawnym z ujęcia przy ul. Piaskowej 1700 m3/d, z ujęcia przy ul. Częstochowskiej 2112 m3/d, ujęcie w Kokotku 4800 m3/d." - informacje dostępne w "Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na Lata 2010-2013 z perspektywą do 2018 r."	uwaga uwzględniona	
2	Urząd Miejski Lubliniec - Burmistrz Edward Maniura	Na stronie 26 wiersz 3 od dołu proszę zmienić "Urząd Miasta Lubliniec" na "Gmina Lubliniec".	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
3	Urząd Miejski Lubliniec - Burmistrz Edward Maniura	<p>Na stronie 51 w tabeli w wierszu "Inne oddziaływania, Obszary intensywnego zagospodarowania turystycznego" proszę w kolumnie Dokument/opracowanie dopisać: "Strategię Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020 aktualizacja", w kolumnie Lokalizacja wg SCWP dopisać: "SO0401, SO0403", w kolumnie Lokalizacja wg gmin dopisać: "Lubliniec" - informacje dostępne w "Strategii Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020, aktualizacja".</p> <p>Dzięki atutom lokalizacyjnym, połączonymi z walorami przyrodniczymi (duża lesistość, liczne zbiorniki wodne np. Posmyk, rzeka Lublinica, Mała Panew, Leśnica) gmina pełni rolę ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego dla wielu osób z terenu miast aglomeracji górnośląskiej. Od kilku lat kładzie się nacisk na rozbudowę lokalnej infrastruktury turystycznej, m.in. poprzez sieć ścieżek pieszo rowerowych. Ponadto zbiornik Posmyk ujęty został na str. 10 w tabeli Państwa opracowania jako część wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych. W związku z powyższym uzasadnione jest umieszczenie gminy w tej części tabeli.</p>	uwaga uwzględniona	
4	Urząd Miejski Lubliniec - Burmistrz Edward Maniura	<p>Na stronie 56 w tabeli w wierszu "Inne oddziaływania, Projektowane obszary Natura 2000" proszę w kolumnie Lokalizacja wg gmin wykreślić Lubliniec - wg posiadanych informacji i dokumentacji brak planowanego obszaru Natura 2000 na terenie gminy Lubliniec.</p>	uwaga uwzględniona	
5	Urząd Miejski Lubliniec - Burmistrz Edward Maniura	<p>Na stronie 57 w tabeli w wierszu "Inne oddziaływania, Planowane strefy rozwoju turystycznego" proszę w kolumnie Dokument/opracowanie dopisać "Strategię Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020 aktualizacja" w kolumnie lokalizacja wg SCWP dopisać: "SO0401", w kolumnie Lokalizacja wg gmin dopisać: "Lubliniec". - informacje dostępne w "Strategii Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020, aktualizacja".</p>	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
6	Urząd Miejski Tarnowskie Góry - Z-ca Burmistrza Jolanta Tuszyńska	W dokumencie "Warunki korzystania z wód zlewni Małej Panwi wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko" w tabeli nr 11 nie powołano aktów prawnych obowiązujących na terenie Gminy Tarnowskie Góry (m.in.: "Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla dzielnic: Śródmieście - Centrum, Lasowice, Osada Jana w Tarnowskich Górach" przyjęty Uchwałą Nr XXVI/314/2012 Rady Miejskiej W Tarnowskich Górach z dnia 27 czerwca 2012 r., "Program ochrony środowiska gminy Tarnowskie Góry na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019" przyjęty Uchwałą Nr XXX/351/2012 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 26 września 2012 r.) pomimo, iż niektóre grupy oddziaływań dotyczą także Gminy Tarnowskie Góry.	uwaga uwzględniona	
7	Urząd Miejski Tarnowskie Góry - Z-ca Burmistrza Jolanta Tuszyńska	Na mapach stanowiących załącznik nr 1 do dokumentu "Warunki korzystania z wód zlewni Małej Panwi wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko" nie oznaczono wszystkich oczyszczalni ścieków w tym Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Tarnowskich Górach wybudowanej w ramach Projektu pn. "Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowskich Górach - I Faza".	uwaga uwzględniona	
8	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska - Dyrektor Jerzy Parusel	Należy uwzględnić aktualne granice rezerwatu Jeleniak Mikuliny, określone Zarządzeniem Nr 33/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dn. 24.12.2012 w sprawie rezerwatu przyrody "Jeleniak Mikuliny", Dz. Urz. Woj. Śl. z dn. 24.12.2012, poz. 6036.	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
9	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska - Dyrektor Jerzy Parusel	W granicach zlewni Małej Panwi, w części położonej w województwie śląskim, znajdują się następujące użytki ekologiczne, których przedmiot ochrony (siedliska bagienne i terenów podmokłych) jest zależny od stosunków wodnych i jakości wód: Bagno koło Mikołeski (gm. Twaróg), łąka Trzcionka (gm. Koszęcin), Torfowisko Dubiele (gm. Koszęcin), torfowisko w Strzebiniu (gm. Koszęcin), łąka trzęślicowa w Kaletach (gm. Kalety), Piegza (gm. Lubliniec) i Torfowiska w Kotach (gm. Krupski Młyn). Ponadto w rejestrze form ochrony przyrody, prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach figuruje kolejnych 5 użytków ekologicznych w gm. Krupski Młyn (akty prawne wydane przed 2001 rokiem i aktualizowane po 2001 r.).	uwaga uwzględniona	
10	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska - Dyrektor Jerzy Parusel	Warunki korzystania z wód zlewni Małej Panwi powinny zawierać wymagania odpowiedniej ilości i jakości ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz elementów hydromorfologicznych wód powierzchniowych w rejonie form ochrony przyrody, w stopniu zapewniającym warunki dobrostanu siedlisk i gatunków chronionych.	uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga została rozpatrzona i częściowo uwzględniona gdyż wprowadzono zapisy odnośnie przepływu nienaruszalnego oraz wprowadzania ścieków do wód. Jednakże w PGW nie sformułowano celów środowiskowych w odniesieniu do obszarów chronionych w związku z tym nie ma podstaw, aby sformułować szczegółowe wymagania w tym zakresie. Ponadto wymagania oraz ograniczenia zawierać powinny plany zadań ochronnych oraz plany ochrony. Zatem nie ma podstawy do przenoszenia zapisów ze wspomnianych planów do warunków korzystania z wód, bo po ich opublikowaniu staną się one również obowiązującym prawem na równi z warunkami korzystania z wód.

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
11	Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska - Dyrektor Jerzy Parusel	Projektowana ostoja siedliskowa sieci Natura 2000 w górnej części zlewni Małej Panwi (zawarta na mapach nr 18 - 21) nie została uznana za obszar mający znaczenie dla Wspólnoty i nie jest już traktowana, jako ostoja projektowana. Pragniemy jednak jednocześnie zwrócić uwagę, że teren zlokalizowany w granicach Woźniki, Koszęcin, Lubliniec, Krupski Młyn i Kalety ze względu na walory krajobrazowe, znaczną różnorodność biologiczną (na poziomie gatunkowym i ekosystemowym) oraz znaczenie dla utrzymania funkcji i ciągłości ponad regionalnych korytarzy ekologicznych został zaproponowany, jako obszar chronionego krajobrazu "Dolina Małej Panwi".	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
12	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu - Dyrektor Alicja Majewska	<p>Zostały zakończone prace nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH160008. Z zapisów ww. projektu wynika, że dla rzeki Mała Panew najistotniejszym siedliskiem jest siedlisko określone jako nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników <i>Ranunculion Fluitantis</i> 3260. Projekt planu, jako zagrożenia dla tego siedliska wskazał m.in. zagrożenie potencjalne - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych, które może wystąpić w związku z powtarzającymi się zjawiskami powodziowymi, co skutkowało będzie podejmowaniem prób regulowania naturalnego przebiegu rzeki, szczególnie na odcinkach położonych blisko terenów zabudowanych. Mając powyższe na uwadze dla siedliska włośniczników projekt przewiduje następujące cele: utrzymanie naturalnego reżimu hydrologicznego, zachowanie naturalnej morfologii koryta i poprawa jakości wód. Z uwagi na obecną ocenę wskaźnika "Naturalność rzeki" ocenionego na FV (stan właściwy) nie zaproponowano działań ochronnych w tym zakresie. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki Mała Panew wskazano występowanie siedlisk, których występowanie oraz stan zachowania zależy w przeważającej mierze od sposobu korzystania z wód (siedliska wymagające odpowiednich warunków wilgotnościowych) tj. starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphelon</i>, <i>Potamion</i> 3150 oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fraagilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenlon glutinoso-incanae</i>, olsy źródłiskowe) 91E0. Powyższe wskazuje, że projekt planu zadań ochronnych jest jednym z kluczowych materiałów, jakie powinny zostać wykorzystane podczas prac nad rozporządzeniem.</p>	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
13	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu - Dyrektor Alicja Majewska	W chwili obecnej trwa postępowanie w sprawie oceny oddziaływania planowanego szczególnego korzystania z wód Zbiornika Turawa na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Zbiornik Turawski. Mając na uwadze fakt, że rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu swoimi regulacjami obejmuje Zbiornik Turawski, wyniki postępowania, o którym mowa powyżej również powinny być brane pod uwagę przy tworzeniu rozporządzenia.	uwaga nieuwzględniona	Uwaga została rozpatrzona jednakże na etapie powstawania dokumentu postępowanie nie zostało zakończone. Ponadto postępowanie zakończone zostanie wydaniem decyzji, która będzie obowiązująca, dlatego nie na podstawie przenoszenia zapisów zawartych w decyzji do warunków korzystania z wód.
14	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu - Zastępca Naczelnika Lucyna Wylęgała	Proponuję, celem ograniczenia emisji substancji biogenych, metali ciężkich oraz innych substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, uwzględnienie rzeczywistej chłonności odbiornika przy ustaleniu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do wód.	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
15	Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. - Dyrektor Mariusz Kołton wraz z Urzędem Miasta Kalety oraz Nadleśnictwem Świerklaniec	Przygotowane zasady korzystania z wód zlewni winny naszym zdaniem uwzględnić warunki hydrogeologiczne umożliwiające korzystanie z zasobów, jak również warunki ochrony wód i ich wpływ na zrównoważony rozwój gospodarczej działalności człowieka w gminie Kalety.	uwaga nieuwzględniona	W trakcie opracowywania warunków korzystania z wód dysponowano dokumentacją dotyczącą zasobów dla poszczególnych GZWP oraz dokumentacją hydrogeologiczną zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych z utworów serii węglanowej triasu w rejonie Lubliniec - Myszków. Nie ma możliwości analizy zasobów dyspozycyjnych z podziałem na poszczególne gminy gdyż po pierwsze brak jest tak szczegółowej dokumentacji a po drugie i tak wszelkie ograniczenia, priorytety i wymagania muszą odnosić się do GZWP jako całości.

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
16	Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. - Dyrektor Mariusz Kołton wraz z Urzędem Miasta Kalety oraz Nadleśnictwem Świerklaniec	Drugą niezmiernie istotną przyczyną pogarszającej się jakości wody w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych jest brak kanalizacji w tej części gminy Kalety bezpośrednio przy Zbiorniku Zielona i wokół zbiornika. Stopniowy wzrost poziomu azotanów pochodzenia antropogenicznego w ciągu najbliższych kilkunastu lat będzie musiał doprowadzić do podjęcia decyzji o bardzo kosztownym uzdatnianiu tej wody, chyba że Gmina Kalety dokończy budowy oczyszczalni ścieków i zobowiąże mieszkańców do podłączenia swoich gospodarstw do sieci kanalizacyjnej. To winien być priorytet warunków korzystania ze środowiska w gminie Kalety.	uwaga częściowo uwzględniona	Projekt rozporządzenia w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni Małej Panwi zawiera zapisy odnoszące się do ograniczeń we wprowadzaniu zanieczyszczeń do wód. Dokumentem właściwym do wprowadzania tego typu zapisów jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W związku z powyższym nie ma podstaw przenoszenia zapisów z tego dokumentu do warunków korzystania z wód. Celem warunków korzystania z wód jest zapobieganie bądź minimalizowanie negatywnych skutków realizacji działań, które mogą mieć wpływ na stan zasobów wodnych, a tym samym na nieosiągnięcie celów środowiskowych wskazanych w PGW, nie jest natomiast ich celem wskazywanie konkretnych inwestycji.
17	PGE Górnictwo i energetyka Konwencjonalna S.A. - Zbigniew Dziemidowicz	W związku z uzyskaniem przez PGE Elektrownię Opole S.A. (aktualna nazwa: GiEK S.A. Oddział Elektrownia Opole) Decyzji Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 29.04.2011 r. o numerze DOS.III-AK-6220-18/10, na podstawie której udzielono Elektrowni pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód Małej Panwi, wnioskujemy aby w zał. nr 2 (Użytkownicy wód powierzchniowych i podziemnych...) do opracowania pn. "Warunki korzystania z wód zlewni Małej Panwi wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko" w poz. o numerach: 195, 196, 197 uaktualniono zawarte tam dane, zgodnie z informacjami zawartymi w	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
		w/w Decyzji.		
18	PGE Górnictwo i energetyka Konwencjonalna S.A. - Zbigniew Dziemidowicz	Aktualnie, przez RZGW we Wrocławiu, prowadzone jest postępowanie administracyjne dot. wydania dla PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Opole nowego pozwolenia wodnoprawnego dla Zbiornika Turawa z uwzględnieniem rozbudowy Elektrowni o nowe moce wytwórcze dla poboru wody w ilości maksymalnie 2,0 m3/s. Wobec powyższego wnioskujemy o uwzględnienie tej informacji przy opracowaniu przedmiotowego rozporządzenia.	uwaga uwzględniona	
19	PGE Górnictwo i energetyka Konwencjonalna S.A. - Zbigniew Dziemidowicz	W udostępnionych dokumentach brak jest jednoznacznej informacji, że pobór wody dla PGE GiEK SA Oddział Elektrownia Opole odbywa się ze stacji ujęcia na Małej Panwi. Wnioskujemy o uściślenie powyższej informacji w przedmiotowych dokumentach.	uwaga uwzględniona	

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
20	Urząd gminy Koszęcin - Wójt Grzegorz Ziaja	Niniejszym wnioskuję, aby w projekcie rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki wodnej we Wrocławiu w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Mała Panew zamieścić konieczność przebudowy istniejącego zbiornika wodnego (przy rzece "Leśnica") w miejscowości Poręby w Gminie Koszęcin na zbiornik retencyjny.	uwaga nieuwzględniona	Uwaga została rozpatrzona jednakże nie została uwzględniona gdyż wykracza ona poza ustawowy zakres dokumentu. Celem warunków korzystania z wód jest zapobieganie bądź minimalizowanie negatywnych skutków realizacji działań, które mogą mieć wpływ na stan zasobów wodnych, a tym samym na nieosiągnięcie celów środowiskowych wskazanych w PGW, nie jest natomiast ich celem wskazywanie konkretnych inwestycji. Ponadto warunki korzystania z wód powinny zapewnić korzystanie z zasobów wodnych na zasadach zrównoważonego rozwoju. Proponowana przebudowa może być podjęta w normalnym trybie inwestycyjnym i jeżeli będzie zgodna z obowiązującymi przepisami (w tym z warunkami korzystania z wód) będzie mogła być zrealizowana.

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
21	Klub Przyrodników - prezes Robert Stańko	W opracowywanych warunkach proszę uwzględnić cele środowiskowe dla obszarów chronionych, w szczególności dla obszarów Natura 2000. Zwracam uwagę, że na zlecenie KZGW zostanie w 2013 r. (a więc równoległe do opracowania warunków) opracowany katalog celów środowiskowych dla wód, obejmujących również cele dla obszarów chronionych. Wykonawcą tego zadania jest konsorcjum Pectore Eco, Instytutu Ochrony Środowiska i Klubu Przyrodników - sugerujemy roboczy kontakt w celu zharmonizowania powstających opracowań w zakresie Małej Panwi.	uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga została przeanalizowana i częściowo uwzględniona. Kontakt z Wykonawcą wskazanego projektu został nawiązany. Jednak dokument, o którym mowa nie został jeszcze zatwierdzony. Obecnie obowiązującym dokumentem, który powinien określać cele środowiskowe jest PGW. Jednak w PGW w odniesieniu do obszarów chronionych cele środowiskowe nie zostały wskazane. Szczegółowe zapisy odnoszące się do obszarów Natura 2000 powinny zawierać plany zadań ochronnych oraz plany ochrony, które to wspomagają osiągnięcie celów środowiskowych na obszarach chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Nie ma zatem podstawy do przenoszenia zapisów ww. planów do warunków korzystania z wód. Jednakże w pewnym zakresie wzięto pod uwagę wymagania siedlisk i w tym celu w warunkach korzystania z wód zapisano, iż przepływ nienaruszalny nie może być mniejszy niż wyliczony wzorem Kostrzewy z zastosowaniem współczynnika k równego lub większego od 1.

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagi	Treść uwagi	Stanowisko jednostki merytorycznej	Uzasadnienie
22	Klub Przyrodników - prezes Robert Stańko	<p>Wnosimy by w priorytetach korzystania z wód przewidzieć z wysokim priorytetem:</p> <p>a/ Zapewnienie warunków wodnych do odtworzenia i utrzymania warunków wodnych dla ochrony rzeki włosienicznikowej, łągów, borów bagiennych, torfowisk i zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych w obszarach Natura 2000 Dolina Małej Panwi PLH1600008 i łąki w okolicach Chrzęstowic PLH1600010</p> <p>b/ Zapewnienie odpowiedniego poziomu wody w Zbiorniku Turawskim odpowiedniego do potrzeb ochrony ptaków lęgowych i migrujących w odpowiednich okresach roku</p> <p>c/ Zapewnienie warunków wodnych do utrzymania siedliska przyrodniczego rzeki włosienicznikowej 3260 w Małej Panwi i jej dopływach.</p>	uwaga częściowo uwzględniona	<p>Zapewnienie wymagań ekosystemów wodnych i od wód zależnych zostało zapisane w hierarchii potrzeb zaraz po zaopatrzeniu ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, na cele socjalno-bytowe oraz do produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych. Jednakże nie wyszczególniono poszczególnych obszarów tak jak zapisano w uwadze. Ponadto ze względu na rzekę włosieniczkową podwyższono współczynnik k w formule wyznaczającej wielkość przepływu nienaruszalnego.</p>
23	Klub Przyrodników - prezes Robert Stańko	<p>Proponuję również, by przewidzieć priorytet dla powszechnego korzystania z wód dla przyrodniczej turystyki krajobrazowej, która zaczyna się rozwijać na Małej Panwi (wymaga zachowania naturalnego charakteru rzeki z meandrami, zróżnicowaniem morfologicznym koryta, brak przeszkód poprzecznych).</p>	uwaga nieuwzględniona	<p>W trakcie opracowywania projektu w sprawie warunków korzystania z wód zlewni Małej Panwi nie zidentyfikowano przyrodniczej turystyki krajobrazowej na tyle rozwiniętej bądź rozwijającej się aby uwzględnić ją jako oddzielny priorytet.</p>